

Rapport

Een onderzoek naar aanleiding van een klacht over beslag en het geen gevolg geven aan een last tot teruggave door het arrondissementsparket Limburg

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het arrondissementsparket Limburg gegrond

Datum: 24 maart 2017

Rapportnummer: 2017/032

KADER

Als er mogelijk een strafbaar feit is gepleegd, dan mogen alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen in beslag worden genomen.

Van de inbeslagname van een voorwerp wordt door de opsporingsambtenaar een kennisgeving van inbeslagneming (KVI) opgemaakt. Zoveel als mogelijk is wordt aan degene bij wie een voorwerp is inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven. De opsporingsambtenaar stelt de kennisgeving zo spoedig mogelijk in handen van de hulpofficier van justitie zodat die kan beoordelen of het beslag moet worden gehandhaafd of dat de spullen moeten worden teruggegeven. Is dat niet het geval, dan worden de spullen door de politie tijdelijk opgeslagen. In het daaropvolgende stadium beslist het Openbaar Ministerie (OM) of spullen eventueel teruggegeven kunnen worden.

Voor uitgebreide informatie over de inbeslagname van voorwerpen: zie het rapport 2016/075 van de Nationale ombudsman van 214 augustus 2016: "Waar is mijn auto?"

WAT IS ER GEBEURD

In de nacht van 26 januari 2014 treedt de politie met toestemming van verzoekster binnen in haar woning vanwege de verdenking van een bedrijfsinbraak waarbij motorblokken zouden zijn gestolen. De politie treft in de woning verzoeksters zoon en twee andere mannen aan. De mannen ontvluchten de woning waarop de politie de achtervolging inzet en de mannen aanhoudt. De mannen delen mee dat hun ID-kaarten nog in de woning zijn, waarop de twee politieambtenaren teruggaan naar de woning van verzoekster. De deur van verzoeksters woning staat open en politieambtenaren treffen verzoekster zelf daar niet meer aan. Wel zien zij tassen met gereedschap en startmotoren en nemen die in beslag. Zij nemen ook een auto in beslag waarin zich eveneens startmotoren bevinden. De strafzaak tegen de drie mannen is geseponeerd en de motorblokken zijn teruggegeven aan de rechtmatige eigenaar.

Verzoekster stelt dat de politie die nacht ook andere spullen in beslag heeft genomen, waaronder sieraden van haar overleden moeder. Zij verzoekt de politie om deze terug te geven, maar een reactie blijft uit. Daarop doet zij beklag bij de rechtbank, die de behandeling van het klaagschrift op 22 april 2014 aanhoudt om de officier van justitie de gelegenheid te geven nader onderzoek te doen. Op 29 april 2014 geeft de officier ter zitting aan dat de spullen waaronder de sieraden, teruggegeven kunnen worden aan verzoekster en bij beschikking van 29 april 2014 gelast de rechtbank teruggave van verzoeksters spullen. Verzoekster verzoekt daarop het parket Limburg diverse keren om teruggave. In februari 2015, en nogmaals bevestigd op 2 april 2015, krijgt zij van de officier van justitie het bericht dat er geen sieraden in beslag zijn genomen door de politie. Onder verwijzing naar de beschikking van de rechtbank verzoekt verzoekster het parket daarop om schadevergoeding. Omdat een reactie uitblijft, wendt zij zich tot het

College van procureurs-generaal, dat de zaak overdraagt aan het parket Limburg. Bij brief van 29 juli 2015 deelt de hoofdofficier van justitie verzoekster mee dat er geen spullen in beslag zijn genomen en dat er dus ook niets kan worden teruggegeven; het verzoek om schadevergoeding wordt dan ook afgewezen.

KLACHT

Verzoekster klaagt erover dat het arrondissementsparket Limburg geen gevolg geeft aan een last tot teruggave van sieraden die volgens verzoekster op 27 januari 2014 door de politie in beslag zijn genomen.

BEVINDINGEN

Standpunt verzoeker

Verzoekster schrijft onder meer dat er geen lijst van inbeslaggenomen goederen is en dat er ook geen documentatie is waaruit blijkt dat een officier van justitie bepaalde beslissingen heeft genomen over het beslag. Verzoekster merkt op dat ondanks deze vreemde gang van zaken het OM geen onderzoek heeft ingesteld en zelfs weigert te voldoen aan een onherroepelijke rechterlijke beschikking te voldoen.

Standpunt minister van Veiligheid en Justitie

De minister van Veiligheid en Justitie (hierna; de minister) zet uiteen wat er die bewuste nacht heeft plaatsgevonden en heeft kopieën van de daarvan op ambtseed opgemaakte processen-verbaal en de overige stukken overgelegd.

Van de inbeslaggenomen goederen (twee tassen met enkele startmotoren, een auto met daarin diverse andere startmotoren een betonschaar, een zaag en een transformator) is een kennisgeving van inbeslagneming (KVI) opgemaakt. Ook is er een Overzicht beslagportaal in beslaggenomen voorwerpen. Er is geen bewijs van ontvangst afgegeven aan de beslagene. De minister stuurde tevens een kopie van een 'Overzicht beslagportaal in beslaggenomen voorwerpen' waarop voornoemde voorwerpen zijn vermeld.

Voor wat betreft het onderzoek naar eventuele inbeslagnamen van de sieraden waartoe de rechtbank de officier van justitie in de gelegenheid heeft gesteld: het parket Limburg heeft de mogelijke gang van zaken voor en tijdens de raadkamerzittingen niet nader kunnen reconstrueren; uit de raadkamerstukken blijkt niet of de officier van de eerste raadkamer zitting op 22 april 2014 daadwerkelijk onderzoek heeft gedaan naar de inbeslaggenomen voorwerpen omdat het raadkameradvies ontbreekt, evenals notities waaruit het één en ander zou kunnen worden afgeleid. Bij de bij de raadkamerzittingen betrokken officieren van justitie is navraag gedaan. De officier van justitie die bij de eerste raadkamerzitting aanwezig was, kon zich niet herinneren of hij zelf onderzoek heeft gedaan of een onderzoek in gang heeft gezet. De officier van justitie van de tweede raadkamerzitting op 29 april 2014 kon zich de zitting wel herinneren. Hij heeft ter zitting

meegedeeld dat als er sieraden in beslag waren genomen, deze konden worden teruggegeven. De officier van justitie heeft echter op dat moment niet nogmaals gecheckt of er daadwerkelijk sieraden in beslag waren genomen. Het is niet duidelijk geworden waarom de politie niet is bevestigd. Dit is alsnog naar aanleiding van een onderzoek van de Nationale ombudsman gebeurd en de bij de zaak betrokken verbalisanten hebben verklaard dat van enige inbeslagname van sieraden geen sprake is geweest. Volgens een van de verbalisanten zou inbeslagname van sieraden ook niet voor de hand liggen aangezien zij bezig waren met de aanhouding van de drie (vluchtende) verdachten in het onderzoek naar gestolen startmotoren.

De minister vindt dat de gang van zaken allerm minst een schoonheidsprijs verdient: als na de eerste raadkamer navraag was gedaan bij de betrokken verbalisanten en ook de verdere informatie was voorgehouden aan de rechtbank, dan had dit onderzoek wellicht kunnen worden voorkomen. De minister verwijst in dit verband ook naar een uitspraak van de rechtbank Maastricht in een vergelijkbare zaak, waarbij ter zitting een aantal feiten en omstandigheden naar voren is gebracht op grond waarvan de voorzieningenrechter van oordeel is dat het bestaan en de omvang van de door verzoeker gestelde vordering onvoldoende waarschijnlijk of aannemelijk is (zie achtergrond).

Samenvattend merkt de minister op dat aan de last tot teruggave van de sieraden inderdaad geen gevolg gegeven is en dat verzoeksters klacht in zoverre gegrond is. Echter noch uit het proces-verbaal noch uit de KVI's blijkt dat er op 26 januari 2014 sieraden in beslag zijn genomen. Daar was ook geen enkele reden voor, nu het ging om koperdiefstallen. Van de voorwerpen die wel inbeslaggenomen zijn, zijn wel KVI's opgemaakt en beide verbalisanten hebben afzonderlijk van elkaar verklaard dat er in verzoeksters woning geen sieraden in beslag zijn genomen. Op grond van dit alles kan worden geconstateerd dat er geen sieraden in beslag zijn genomen en kan het OM ook niet tot uitvoering overgaan; evenmin is er aanleiding voor een schadevergoeding.

Verklaringen politie

Politieambtenaren

De twee betrokken politieambtenaren verklaren beide in een op ambtseed opgemaakt proces-verbaal dat zij zondag 26 januari 2014 in verzoeksters woning zijn geweest en dat zij daarbij geen sieraden in beslag hebben genomen. Eén politieambtenaar verklaart dat hij niet meer weet of de woning op enig moment onbeheerd is achtergelaten.

Inspecteur van politie

Nadat verzoekster het OM had verzocht om teruggave van de sieraden, kreeg de inspecteur van het OM het verzoek om na te gaan of er onderzoek was gedaan naar beslag en afhandeling daarvan en de terugkoppeling daarover aan het OM. In zijn rapport van 18 april 2015 geeft de inspecteur de toedracht weer van de gebeurtenissen die 26^e januari 2014 (Voor het volledige rapport van de inspecteur: zie achtergrond).

BEOORDELING

Strikt genomen is, zoals de minister ook beaamt, verzoeksters klacht gegrond, nu geen gevolg is gegeven aan de beslissing van de rechtbank van 29 april 2014, waarbij de rechtbank gelast tot teruggave van verzoeksters sieraden. De rechtbank baseerde zich bij haar beslissing op de mededeling van de officier van justitie dat geen bezwaar bestond tegen teruggave van de sieraden. Niettemin wordt niet overgegaan tot uitvoering, omdat, zoals de minister stelt, er geen sieraden teruggegeven kunnen worden, nu deze niet in beslag zijn genomen. Ter ondersteuning van zijn bewering heeft de minister de stukken die de zaak betreffen overgelegd, zoals de processen-verbaal en de KVI's die zijn opgemaakt, alsook de verklaringen van de betrokken politieambtenaren. Tevens verwijst de minister naar een uitspraak van de rechtbank Maastricht, waarin nakoming van de last tot teruggave werd gevorderd en de voorzieningenrechter van oordeel was dat het bestaan van de vordering onvoldoende waarschijnlijk of aannemelijk was.

Al met al acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoeksters sieraden die nacht van 26^e januari 2014 door de betreffende politieambtenaren in beslag zijn genomen en derhalve ook niet konden worden teruggegeven aan verzoekster.

Wel zet de Nationale ombudsman vraagtekens bij de manier waarop met deze zaak is omgegaan en toetst de klacht van verzoekster aan het vereiste van goede voorbereiding. Dit vereiste houdt onder andere in dat de overheid alle informatie die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen, verzamelt.

Uit de uiteenzetting van de minister blijkt dat de bij de behandeling van verzoeksters beklag betrokken officieren van justitie zich niet of nauwelijks in de zaak hebben verdiept en dat onderzoek bij de politie naar de gang van zaken destijds niet heeft plaatsgevonden. Evenmin is naar aanleiding van verzoeksters verzoek om schadevergoeding alsnog een onderzoek ingesteld. Dat is eerst gebeurd in het kader van dit onderzoek. Alles overziend heeft het aan een goede voorbereiding in deze zaak totaal ontbroken. De gedraging is niet behoorlijk.

De minister schrijft dat de gang van zaken geen schoonheidsprijs verdient. Het valt te betreuren dat de minister daarbij achterwege laat om voor de nalatigheid van het OM destijds verontschuldigen aan te bieden.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van arrondissementsparket Limburg is gegrond wegens schending van het vereiste van een goede voorbereiding.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

ACHTERGROND/BIJLAGEN

Rechtbank Maastricht, 2 december 2009 (14608/KG ZA 09 58).

In deze zaak vorderde verzoeker nakoming van een eerdere beschikking van de raadkamer Maastricht, waarin de raadkamer teruggave van een geldbedrag gelast. Ter zitting bij de voorzieningenrechter is een aantal feiten en omstandigheden naar voren gebracht waardoor de voorzieningenrechter van oordeel is dat het bestaan en de omvang van de door verzoeker gestelde vordering onvoldoende waarschijnlijk of aannemelijk is, ondanks dus de beschikking van de Raadkamer Maastricht.

Rapport van 18 april 2015 van de inspecteur van politie

"...Uit de opgemaakte processen-verbaal bleek nergens dat politieambtenaren sieraden inbeslaggenomen hadden. In de opgemaakte processen-verbaal wordt nergens enige opmerking gemaakt over sieraden. Verbalisant A. heeft destijds tegenover mij verklaard, dat er geen sieraden in beslag genomen waren, noch door hem noch door zijn collega voor zover bekend. Er is door de politie geen verslag binnentreden opgemaakt. De officier van justitie beoordeelde daags erna de politie inzet als onjuist en gelaste onmiddellijke invrijheidstelling van alle verdachten.

Van alle inbeslaggenomen goederen, zoals de ontvreemde startmotoren zijn kennisgevingen van inbeslagname opgemaakt. Dit beslag is afgehandeld. De gestolen goederen zijn aan de rechtmatige eigenaren teruggegeven.

Wel is het een feit, dat verzoekster op het moment van de politie actieonderdak verschaftte aan drie van inbraak ic. diefstal verdachte personen, wegvluchtend voor de politie, die deze personen wilde aanhouden.

Of er op het moment van de politieactie sieraden aanwezig waren in de woning van verzoekster blijkt nergens uit. Haar opvatting dat deze door de politie in beslag zijn genomen vindt geen steun in de processen verbaal. Wel is het een feit, dat zij op het moment van de politie inzet onderdak verschaftte aan drie vermeende dieven waarbij tenminste een familielid. Als er al sieraden meegenomen zouden zijn, zou dat even goed door de vermeende dieven gedaan kunnen zijn.

Daarnaast is het niet voor de hand liggend als politieambtenaren doende zijn met het aanhouden van drie verdachte personen, ter zake gestolen startmotoren, zij de focus zouden leggen op potjes in slaapkamers.

In het aan mij gerichte verzoek wordt vermeld dat de collega's twee keer dezelfde woning zijn binnentreden. Dat is juist. Na de eerste keer van binnentreden volgend op het naar binnenvluchten van de drie verdachten, vluchtten twee vermeende dieven de woning uit. De in de woning aanwezige politieambtenaren hebben de achtervolging ingezet en twee verdachten op straat aangehouden. Direct hierna zijn zij teruggegaan naar de woning en hebben aldaar de derde verdachte, gevlucht en zich verborgen houdend in een bed, aangetroffen en aangehouden. Daarmee werd in elk geval voorkomen dat verzoekster in een voor haar ongewenste gevaarlijke situatie zou komen te verkeren."